

Predmet C-826/21

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

22. prosinca 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

1.srpnja 2021.

Tužitelj u prvostupanjskom postupku i žalitelj:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Tuženik u prvostupanjskom postupku i druga stranka u žalbenom postupku:

Societatea Națională de Transport Feroviar de Călători (SNTFC)
„CFR Călători” SA

Predmet glavnog postupka

Žalba podnesena protiv presude Tribunalula București (Viši sud u Bukureštu, Rumunjska) kojom je odbijena tužba za naknadu štete kojom tužitelj u prvostupanjskom postupku i žalitelj (u daljnjem tekstu: tužitelj) traži da se tuženiku u prvostupanjskom postupku i drugoj stranci u žalbenom postupku (u daljnjem tekstu: tuženik) naloži plaćanje pravične naknade za priopćavanje glazbenih djela javnosti. U biti, pravnim pitanjem treba utvrditi može li se smatrati da se priopćavanje javnosti provodi samim time što se vagoni putničkih vlakova opremaju sustavima za ozvučenje.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje članka 3. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća

Prethodna pitanja

1. Provodi li željeznički prijevoznik upotrebom željezničkih vagona u kojima su postavljeni sustavi za ozvučenje namijenjeni obavješćavanju putnika priopćavanje javnosti u skladu s člankom 3. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu?
2. Protivi li se članku 3. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu nacionalno zakonodavstvo kojim se utvrđuje oboriva pretpostavka priopćavanja javnosti koja se temelji na postojanju sustava za ozvučenje ako se ti sustavi propisuju drugim zakonskim odredbama kojima se uređuje djelatnost prijevoznika?

Navedene odredbe prava Unije i sudska praksa Suda

Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, članak 3.

Presude od 7. prosinca 2006., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764; od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141; od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i drugi, C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631; od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140 i od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379

Navedene nacionalne odredbe

Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (Zakon br. 8/1996 o autorskom pravu i srodnim pravima). Tim se zakonom predviđa da za izravno ili neizravno korištenje fonogramima objavljenim u komercijalne svrhe ili za njihovo javno radiodifuzijsko reproduciranje ili reproduciranje preko bilo kojeg komunikacijskog sredstva umjetnici ili izvođači i proizvođači fonograma imaju pravo na jedinstvenu pravičnu naknadu čiji se iznos utvrđuje primjenom metodologija. To se pravo može ostvarivati pojedinačno ili preko organizacija za kolektivno ostvarivanje prava. Sporazum između organizacija za kolektivno ostvarivanje prava i korisnika iz tog zakona o metodologijama o kojima se pregovaralo evidentiran je u zapisniku koji je pohranjen pri Oficiulu Român pentru Drepturile de Autor (Rumunjski ured za autorska prava, u daljnjem tekstu: ORDA). Na tako objavljene metodologije mogu se pozivati svi korisnici u sektoru u pogledu kojeg su se vodili pregovori.

Decizia nr. 399/2006 ORDA-e pentru publicarea în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, a Metodologiei privind comunicarea publică a fonogramelor publicate în scop comercial sau a reproducerilor acestora și tabelele cuprinzând

drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți ori executanți și producătorilor de fonograme (Odluka br. 399/2006 o objavi u *Monitorulu Oficial al României*, dijelu I., metodologije o priopćavanju javnosti fonograma objavljenih u komercijalne svrhe ili njihovih reprodukcija i o tablicama koje sadržavaju imovinska prava umjetnika ili izvođača i proizvođača fonograma), kako je izmijenjena Odlukom ORDA-e br. 189/2013

„1. *Priopćavanjem javnosti fonograma objavljenih u komercijalne svrhe ili njihovih reprodukcija* smatra se priopćavanje istih u javnim (zatvorenim ili otvorenim) prostorima, neovisno o načinu priopćavanja, upotrebom mehaničkih, elektroakustičnih ili digitalnih sredstava (razglasni uređaji, uređaji za reprodukciju zvučnih ili audiovizualnih zapisa, radio prijamnici ili televizori, računalna oprema itd.).

[...]

3. U skladu s ovom metodologijom, *korisnikom fonogramâ* smatra se svaka ovlaštena fizička ili pravna osoba koja priopćava javnosti fonograme objavljene u komercijalne svrhe ili njihove reprodukcije u zatvorenim prostorima po bilo kojoj osnovi (vlasništvo, upravljanje, najam, podnajam, posudba itd.).

[...]

5. Korisnik je dužan ishoditi odobrenja u obliku neisključivih licencija koje izdaju organizacije za kolektivno ostvarivanje [...] proizvođača fonograma za priopćavanje javnosti fonograma objavljenih u komercijalne svrhe [...] na temelju naknade u skladu s tablicama koje se navode u nastavku, neovisno o stvarnom trajanju priopćavanja javnosti. [...]”.

U tablici navedenoj u prethodnoj točki 5. predviđa se mjesečna naknada od 30 rumunjskih leua po vagonu za vlakove opremljene sustavima za ozvučenje.

Zakonik o građanskom postupku

Člankom 329. predviđa se da „[u] slučaju pretpostavki koje se prepuštaju ocjeni i diskrecijskoj ovlasti suda, taj se sud može osloniti na njih samo ako imaju težinu i snagu na temelju kojih može nastati vjerojatnost pretpostavljene činjenice; međutim, te pretpostavke dopuštene su samo u slučajevima u kojima se zakonom kao dokaz priznaje iskaz svjedokâ”.

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Tužitelj je organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koju imenuje ORDA u svrhu prikupljanja naknada koje se duguju proizvođačima fonograma. Tuženik obavlja djelatnost željezničkog prijevoza putnikâ.

- 2 Za određene kategorije vlakova kojima se koristi tuženik postoji obveza opremanja putničkih vagona sustavima za ozvučenje na temelju uredbe ministra prometa. Za druge kategorije nije navedeno slično opremanje. Među strankama sporno je pitanje mogu li se preko sustava o kojima je riječ priopćavati fonogrami, što je aspekt koji sud koji je uputio zahtjev smatra detaljem koji je potrebno utvrditi na temelju dodatnih dokaza ovisno o odgovoru Suda. Isto tako, ne postoje izravni dokazi o emitiranju fonograma kao pozadinske glazbe u vagonima vlakova kojima se koristi tuženik.
- 3 Tužbom podnesenom Tribunalulu București (Viši sud u Bukureštu) 2. prosinca 2013. tužitelj je u biti tražio da se tuženiku naloži plaćanje pravične naknade za priopćavanje glazbenih djela javnosti u putničkim vlakovima. Tribunalul București (Viši sud u Bukureštu) odbio je tužbu, pri čemu je smatrao da priopćavanje javnosti predstavljaju samo sustavi za ozvučenje koji tehnički omogućuju pristup javnosti zvučnim zapisima te da tužitelj nije dokazao taj aspekt. Tužitelj je sudu koji je uputio zahtjev podnio žalbu protiv te presude.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 4 Tužitelj ističe da je samo postojanje sustava za ozvučenje u vagonima putničkih vlakova kojima se koristi tuženik istovjetno priopćavanju javnosti. Osim toga, ne treba praviti razliku između, s jedne strane, vagona s jednostavnim sustavima za ozvučenje i, s druge strane, vagona sa sustavima za ozvučenje u kojim se također nalazi oprema potrebna za priopćavanje fonograma, s obzirom na to da se preko svih tuženikovih sustava za ozvučenje javnosti mogu priopćavati i fonogrami.
- 5 Tuženik traži da se taj argument odbije, pri čemu smatra da se pravične naknade duguju samo za priopćavanja javnosti koja se sastoje od stvarnog emitiranja fonograma, što su radnje koje tužitelj nije dokazao. Osim toga, tehnički sustavi za ozvučenje, koji su obvezni i u skladu s nacionalnim pravnim pravilima i u skladu s odredbama prava Unije, ne mogu se izjednačiti s priopćavanjem javnosti niti mogu biti dovoljna osnova za pretpostavku priopćavanja javnosti.
- 6 Tijekom prvostupanjskog postupka tuženik je zatražio da se Sudu uputi zahtjev za prethodnu odluku o tim pitanjima, što je Tribunalul București (Viši sud u Bukureštu) odbio. Sud koji je uputio zahtjev po službenoj je dužnosti ponovno skrenuo pažnju stranaka na to pitanje i odlučio je pokrenuti postupak pred Sudom.

Sažet pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 7 Što se tiče **prvog prethodnog pitanja**, sud koji je uputio zahtjev smatra da je potrebno analizirati dva potpitanja, odnosno: 1. je li postavljanje sustava za ozvučenje istovjetno priopćavanju javnosti i 2. služi li emitiranje pozadinske glazbe u vagonima putničkih vlakova stjecanju dobiti.

- 8 Što se tiče *prvog potpitanja*, sud koji je uputio zahtjev upućuje na presudu od 7. prosinca 2006., SGAE, u kojoj je Sud smatrao da postojanje televizijskih uređaja u hotelskim sobama, zajedno s pružanjem televizijskog signala u sobama gostiju hotela koji su, s obzirom na činjenicu da se često izmjenjuju, nova javnost, predstavlja priopćavanje javnosti koje se provodi kako bi se ostvarila dobit jer je to dodatna hotelijerska usluga. Na temelju te sudske prakse Suda, većina nacionalnih sudova smatra da postavljanje opreme za javnu reprodukciju zvučnih zapisa predstavlja priopćavanje javnosti, neovisno o tome je li zaista došlo do priopćavanja.
- 9 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da to nije smisao sudske prakse Suda. Naime, iz analize presude od 7. prosinca 2006., SGAE, i presude od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland), taj sud zaključuje da samo postavljanje televizijskih uređaja u hotelskim sobama nije dovoljno, s obzirom na to da je također potrebno namjerno djelovanje upravitelja hotela da pruža televizijski signal u sobama gostima koji su „nova javnost”.
- 10 Primjenom te sudske prakse na ovaj slučaj, navedeni sud smatra da tužitelj ne treba dokazati samo postojanje sustava za ozvučenje, nego i tužnikovu namjeru da javno priopćava fonograme putnicima, pri čemu različitim dokaznim sredstvima treba dokazati stvarno priopćavanje javnosti u putničkim vlakovima.
- 11 Što se tiče *drugog potpitanja*, treba ga ispitati u slučaju ako Sud utvrdi da je samo postojanje sustava za ozvučenje istovjetno priopćavanju javnosti. Naime, prema sudskoj praksi Suda, relevantan kriterij u području ocjene postojanja priopćavanja javnosti jest služi li priopćavanje stjecanju dobiti.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu upućuje na presudu od 7. prosinca 2006. i presudu od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i drugi, na temelju kojih zaključuje da ako željeznički prijevoznik treba opremiti određene vagone uređajima s pomoću kojih putnici mogu samostalno pristupiti glazbenim djelima i općenito djelima koja su intelektualna stvaralaštva (primjerice, dodirni zaslon, radiouređaji, uređaji sa slušalicama koji omogućuju odabir određenih audiovizualnih ili glazbenih djela), ta usluga predstavlja priopćavanje javnosti i nedvojbeno se pruža s ciljem povećanja komercijalne privlačnosti putovanja vlakom i stoga u svrhu stjecanju dobiti.
- 13 Međutim, s druge strane, priopćavanje koje služi stjecanju dobiti sporno je u slučaju u kojem se glazbena djela ili dijelovi glazbenih djela emitiraju samo kao pozadina tijekom vožnje vlakom. Teško se može prihvatiti činjenica da potencijalni putnik bira vlak kojim će putovati ovisno o glazbi koju bi mogao slušati tijekom vožnje. Nadalje, u rumunjskom željezničkom sektoru tržišno natjecanje vrlo je ograničeno jer na većini dionica prometuje samo jedan prijevoznik. Stoga su relevantni kriteriji vozni red, ponuda izravnog prijevoza, trajanje vožnje i udobnost vagona, ali taj se potonji aspekt ne odnosi na glazbu koja se emitira svim putnicima koja, upravo suprotno, može izazvati neugodu većini putnika.

- 14 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu upućuje na zaključke Suda iz presude od 15. ožujka 2012., SCF, i presude od 31. svibnja 2016., Reha Training, smatrajući činjenično stanje iz ovog predmeta sličnijim onom iz predmeta u kojem je donesena prva od tih dviju presuda, s obzirom na to da je odlučujući čimbenik kvazimonopol u sektoru željezničkog prijevoza koji putnicima ne ostavlja stvarni izbor u pogledu usluge o kojoj je riječ.
- 15 Što se tiče **drugog prethodnog pitanja**, sud koji je uputio zahtjev podsjeća da se nacionalnim zakonodavstvom propisuje da određeni putnički vagoni trebaju biti opremljeni sustavima za ozvučenje i da metodologija odobrena Odlukom ORDA-e br. 399/2006 obvezuje na plaćanje naknade za svaki ozvučeni vlak. Slijedom toga, u takvoj situaciji postoji pretpostavka priopćavanja javnosti.
- 16 Međutim, sustav obveznog kolektivnog upravljanja koji je utvrđen nacionalnim zakonodavstvom i propisi koji se odnose na općenit obvezni učinak metodologija o kojima se pregovaralo ne mogu izmijeniti mehanizam primjene članka 3. Direktive 2001/29 do te mjere da je postojanje komunikacijskih sredstava *de facto* samo po sebi dovoljno kako bi nastala obveza plaćanja naknada. Naime, samo postojanje tehničkih sredstava kojima se može provesti priopćavanje javnosti ne može se izjednačiti sa samim priopćavanjem i, u pravnom pogledu, ne može dovesti do obveze plaćanja naknada.
- 17 Slijedom toga, pretpostavka kao što je ona na koju se odnosi drugo pitanje ne može se izvesti iz samog postojanja sustava za ozvučenje, s obzirom na to da je također potreban dokaz u pogledu drugih okolnosti kojima se dokazuje da postoji stvarno priopćavanje javnosti.